

DE OVERHEID ALS WAARBORG

Eén op de zes ondernemers krijgt nu nog nul op het rekest bij kredietaanvraag

Veel ondernemers in het midden- en kleinbedrijf hebben problemen met het verkrijgen van een lening bij de bank. Dat moet veranderen, vinden MKB-Nederland, de Nederlandse Vereniging van Banken en het ministerie van Economische Zaken.

Karin Quint

Als Paul Bijloo een vaste baan had gehad, was het lenen van 20.000 euro voor het opstarten van zijn bedrijf Bytech geen probleem geweest. Maar als startende ondernemer kreeg hij van de bank geen geld voor zijn plan. „Ik kan me voorstellen dat de bank had gearzeld als ik om een half miljoen euro had gevraagd”, zegt hij. „Maar 20.000 euro?” Zelfs als het niets was geworden met zijn plannen, zegt Bijloo, dan had hij dat bedrag echt wel kunnen terugbetalen. „Ik heb een hbo-opleiding. Met een vaste baan had ik dat bedrag door de jaren heen gewoon kunnen aflossen.”

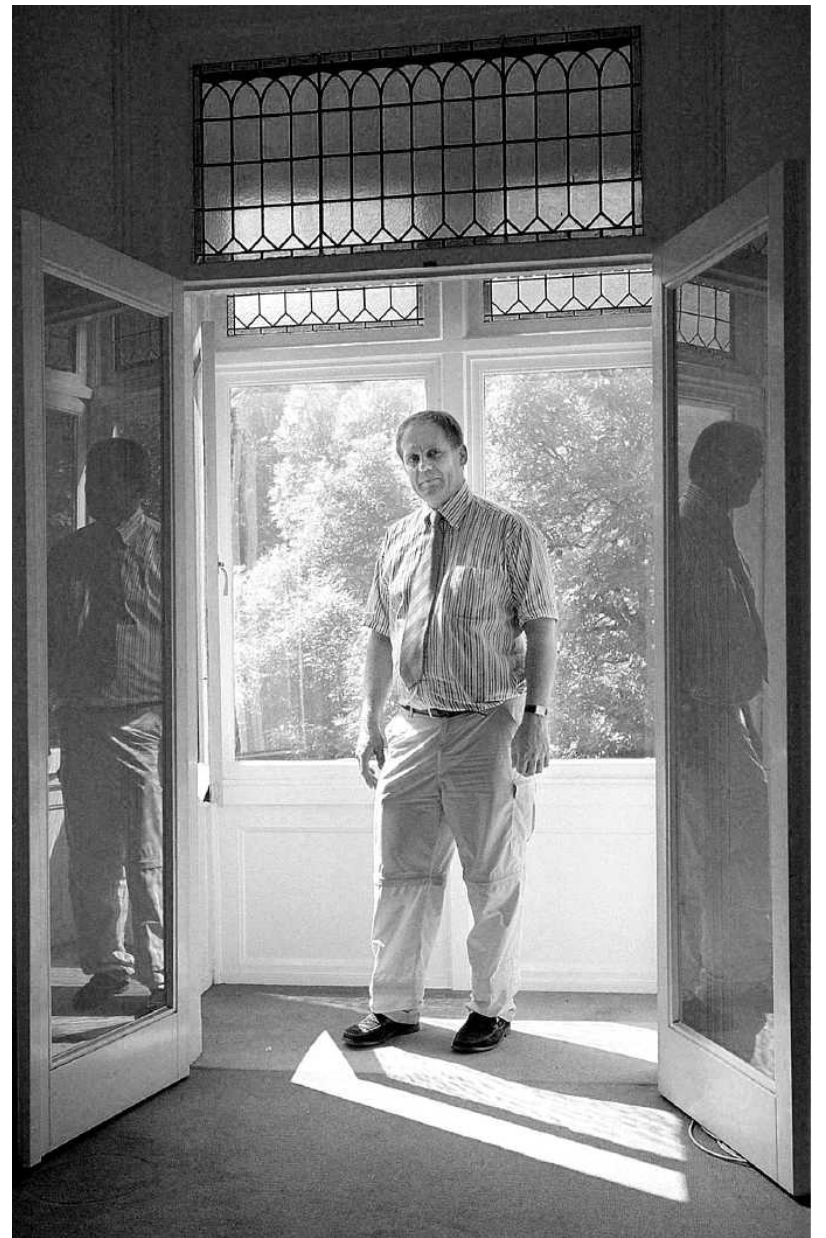
Gelukkig waren zijn familieleden bereid om bij te springen met een Tante Agaath-lening én kon Bijloo de overwaarde van zijn woning aanwenden voor zijn bedrijf. Anders was Bytech – leverancier van producten op het gebied van vloeistof-technologie – nooit van de grond gekomen.

Bijloo is niet de enige ondernemer die moeite heeft met het verkrijgen van een lening. Uit onderzoek van het Economisch Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf (EIM) blijkt dat één op de zes ondernemers in het midden- en kleinbedrijf tegen problemen aanloopt bij het aanvragen van krediet. Voor starters is het nóg moeilijker. Uit recent onderzoek van de Gibo Groep en Jong MKB blijkt dat één op de vier starters een financiering bij de bank niet rondkrijgt. Beperkte toegang tot krediet belemmert de groei van het midden- en kleinbedrijf en dus ook de groei van de economie, redeneert MKB Nederland.

Toch ligt het probleem voor een deel ook bij de ondernemers zelf, vindt Joep Rats, secretaris economische zaken van MKB-Nederland. Ondernemers weten volgens hem niet altijd tot wie ze zich moeten wenden voor het aanvragen van een lening. „Er is een verschil in beleving van de bank en de ondernemer. De ondernemer ziet niet in dat de bank zekerheid wil hebben. En banken hebben vaak moeite met het inschatten van de risico's die ze lopen bij het verstrekken van een lening, omdat gegevens over de financiering van bedrijven binnen het midden- en kleinbedrijf ontoegankelijk en ondoorzichtig zijn.” Met name bij startende of snelgroeiende bedrijven ontbreken de zekerheden die de banken graag zien. Er is nog onvoldoende eigen vermogen en de vooruitzichten daarop zijn slecht in te schatten, waardoor sommige ondernemers min of meer gedwongen zijn om persoonlijke bezittingen, bijvoorbeeld hun huis, als onderpand op te geven.

Het ministerie van Economische Zaken probeert ondernemers binnen het MKB door middel van het borgstellingskrediet in aanmerking te laten komen voor een lening. Met deze regeling, voluit het Besluit borgstelling MKB kredieten (BBMKB), neemt de overheid de risico's voor de banken voor een groot deel weg. De ondernemer leent geld bij de bank, en de overheid staat voor een groot deel van het bedrag garant.

Om meer bedrijven de mogelijkheid te geven gebruik te maken van het borgstellingskrediet, heeft de overheid de regeling eind vorig jaar verruimd. Zo zijn de voorwaarden om in aanmerking te komen voor de regeling versoepeld en staat de overheid niet voor 50 procent, maar voor 80 procent van het geleende bedrag garant. Het ministerie van Economische Zaken

De kredietaanvragen van ondernemers Paul Bijloo (links) en Rien Pouwels werden niet door de bank gehonoreerd. (Foto's Jørgen Krielen en Walter Herfst)

werkt nu aan een nieuwe regeling, waarbij de overheid zich ook garant stelt voor risicodragend vermogen in de vorm van aandelen of achtergestelde leningen. „Het is uniek dat een dergelijk risico wordt afgedekt door de overheid”, stelt Rats.

Het borgstellingskrediet mag dan een ideaal middel zijn voor ondernemers om aan een lening te komen, de regeling blijkt bij velen van hen onbekend. Uit een vorige maand gepubliceerd onderzoek van adviesbureau Gibo Groep en Jong MKB onder 225 ondernemers in het midden- en kleinbedrijf, blijkt dat slechts eenderde van het borgstellingskrediet heeft gehoord. „Dat komt doordat dit krediet alleen ter sprake komt als de bank erover begint”, vermoedt voorzitter Walter Jansen van Jong MKB. Voorlichting over het borgstellingskrediet naar ondernemers toe is er tot nu toe nauwelijks. En zelfs bij banken is de regeling niet altijd bekend, zegt Jansen. „We hebben een steekproef onder een aantal banken gehouden en daaruit blijkt dat een aantal niet voldoende op de

hoogte is van de regeling.” Jansen pleit dan ook voor meer publiciteit rond het borgstellingskrediet. Jong MKB gaat de regeling na de zomer in ieder geval 'promoten' op zijn website, zodat ondernemers deze zelf bij een bank ter sprake kunnen brengen.

Het toepassen van de borgstellingsregeling kan beter, zegt ook Ron van Kesteren, adviseur Retail en MKB bij de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB). „Het proces van het aanvragen van het borgstellingskrediet moet beter afgestemd worden op het acceptatieproces van de bank. Het moet sneller en gemakkelijker gaan.” De NVB is samen met MKB Nederland en het ministerie van Economische Zaken om de tafel gaan zitten om de problemen rond de kredieten op te lossen. Uit een gezond stuk eigenbelang, zegt Van Kesteren. „Het MKB is voor ons een hele grote klant”, verduidelijkt hij. „Het is ook voor de banken belangrijk dat de verstreking van kredieten soepel verloopt.”

Verschillende banken hebben inmid-

dels producten ontwikkeld om het verkrijgen van geld voor ondernemers te vereenvoudigen en de kosten te verlagen. Zo kent ABN Amro het ondernemerskrediet en kunnen ondernemers via de telefoon bij de Postbank snel en gemakkelijk een lening regelen. „Bij iedere bank zijn er wel activiteiten op dit gebied”, weet Van Kesteren.

De Nederlandse Vereniging van Banken heeft zich toegelegd op het ontwikkelen van een gedragscode waarin staat hoe de banken met kredietverlening aan ondernemers moeten omgaan. De code, die inmiddels door alle grote banken is ondertekend, zet alleen op papier wat volgens Van Kesteren doorgaans al de manier van werken was. „Maar door deze procedure vast te leggen, kan daar nu wel controle op worden uitgeoefend”, aldus Van Kesteren. In de code zijn onder meer zaken als privacy, transparantie en reactietijd vastgelegd.

Een belangrijk punt uit de gedragscode is het geven van uitleg wanneer de aan-

vraag voor een lening wordt afgewezen. Ondernemer Rien Pouwels van het Hilversumse bedrijf Koopstudio weet hoe frustrerend het kan zijn als een bank daar geen duidelijkheid over geeft. Bij de start van zijn bedrijf, dat starters- en studentenstudio's verkoopt, maakte het businessplan, dat hij voor veel geld had laten maken, geen indruk bij de bank. Een reden voor het afwijzen van zijn kredietaanvraag werd niet gegeven. „Ik begrijp best dat banken niet voor alles openstaan”, zegt Pouwels, „maar geef dan in ieder geval aan wat de alternatieven zijn.” Pouwels bedacht uiteindelijk zelf een manier om aan geld te komen om zijn bedrijf op te starten. Net als Paul Bijloo van Bytech maakte hij gebruik van de overwaarde van zijn woning. Met zijn bedrijf gaat het goed, meldt de ondernemer. Op het gebied van hypotheek werkt Pouwels zelfs samen met de bank die zijn eerste kredietaanvraag heeft afgewezen.

Starters zijn zeker niet de enige ondernemers die moeite hebben met het krijgen van een lening. Snelle groeiers vormen een andere categorie. De maatregelen die nu genomen worden, zijn ontoereikend om deze groep te helpen. „Deze categorie heeft vaak specifieke problemen. Zo hebben ze niet alleen grotere kredieten nodig, maar ook meer eigen vermogen”, zegt Joep Rats van MKB-Nederland. Daarom worden bij de zoektocht naar oplossingen voor deze groep bedrijven ook participatiemaatschappijen betrokken. In het najaar gaan MKB-Nederland, de Nederlandse Vereniging van Banken en Economische Zaken samen aan de slag met deze problematiek, belooft hij.